

Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalget 2017-18

L 184 Bilag 4

Offentligt

6. april 2018

**BANKERS REGISTRERING AF FORENINGER I FØLGE
HVIDVASKLOVEN**

NOTAT AF IT-POLITISK FORENING

En række banker har med henvisning til hvidvaskloven fra 2017 og EU's 4. hvidvaskdirektiv krævet at få billedlegitimation fra samtlige bestyrelsesmedlemmer i enhver forening som måtte have en bankkonto i den pågældende bank. I hvidvaskloven er det dog *ikke et krav at banken skal skaffe billedlegitimation af bestyrelsesmedlemmer for frivillige foreninger, grundejerforeninger, andelsboligforeninger, o.lign. Dog skal dem der kan handle økonomisk på foreningens vegne naturligvis legitimeres fyldestgørende. IT-Politisk Forening opfordrer Folketinget til at få afskaffet dette ubegrundede registreringsbureaukrati.*

1. VEJLEDNING OM HVIDVASK

I følge Finanstilsynets Hvidvaskvejledning¹ er det tilstrækkeligt for en bank at sikre fornøden legitimation af en forening ved at foretage opslag i CVR-registeret, eller hvis foreningen ikke er CVR-registeret så kræves foreningens stiftelsesdokument og vedtægter samt legitimation af dem der kan handle på foreningens vegne. Her må handle betyde: handle med foreningens økonomiske midler, typisk kassereren.

Foreninger eller almennyttige organisationer uden et CVR-nr identificeres ved foreningens stiftelsesdokument og vedtægter suppleret med oplysninger om de personer, som kan handle på vegne af foreningen. Hvis virksomheden derfor har adgang til CVR-registeret, vil de nævnte identitetsoplysninger kunne indhentes der. F.s.v.a. adressen skal der dog være sikkerhed for, at der rent faktisk er tale om hjemstedsadressen, hvis virksomhedskunden bruger andre adresser.

I den gældende hvidvaskvejledning er der altså ingen krav om billedlegitimation til frivillige (ikke erhvervsdrivende) foreninger ud over at dem der kan handle økonomisk på vegne af foreningen, skal identificeres. Identifikation ved NemId burde være tilstrækkeligt således som det er ved en lang række andre juridisk bindende aftaler.

Der er dog siden vejledningen blev udgivet i 2010 sket ændringer i lovgrundlaget: EU 4. hvidvaskdirektiv fra 2015 er blevet implementeret i hvidvaskloven i marts 2017. Men der intet er i dette lovgrundlag som ændrer på ovennævnte konklusion.

2. HVIDVASKLOVEN

I følge hvidvaskloven² skal banker gennemføre kundekendingsprocedurer for at identificere kunderne. For en forening kræves "navn og cvr-nummer el.lign., hvis den juridiske person ikke har et cvr-nummer". Banken skal verificere identitetsoplysningerne "på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde", dvs. NemID må være fyldestgørende (§ 11).

På spørgsmålet om hvem i foreningen der skal identificeres, er svaret åbenbart: "den eller de reelle ejere" (§11 stk. 3).

¹https://www.finanstilsynet.dk/Temaer/Hvidvask/~/_media/Temaer/2010/hvidvask-vejledning-15102010.ashx

²<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191822>

§ 11. Kundekendskabsprocedurer omfatter følgende:

1) Virksomheden eller personen [banken] skal indhente kundens identitetsoplysninger.

...

b) Er kunden en juridisk person, skal identitetsoplysninger omfatte navn og cvr-nummer el.lign., hvis den juridiske person ikke har et cvr-nummer.

2) Virksomheden eller personen skal kontrollere kundens identitetsoplysninger på grundlag af dokumenter, data eller oplysninger indhentet fra en pålidelig og uafhængig kilde.

3) Virksomheden eller personen skal indhente identitetsoplysninger på den eller de reelle ejere og gennemføre rimelige foranstaltninger for at kontrollere den eller de reelle ejeres identitet, således at virksomheden eller personen med sikkerhed ved, hvem den eller de reelle ejere er. Er kunden en juridisk person, skal der herunder gennemføres rimelige foranstaltninger for at klarlægge den juridiske persons ejer- og kontrolstruktur.

TABLE 1. Kundekendskabsprocedure i følge hvidvaskloven §11

Imidlertid giver hvidvasklovens §21 mulighed for at lempe kravene til identifikation af reelle ejere når der er “begrænset risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme”.

§ 21. Virksomheder og personer omfattet af loven kan i forhold til kravene i §§ 11 og 12 gennemføre lempede kundekendskabsprocedurer i tilfælde, hvor der vurderes at være en begrænset risiko for hvidvask og finansiering af terrorisme. Virksomheder og personer skal konstatere, om forretningsforbindelsen eller transaktionen indebærer en begrænset risiko, inden de gennemfører lempede kundekendskabsprocedurer. Ved risikovurderingen skal virksomheden eller personen tage de lavrisikofaktorer i betragtning, som fremgår af bilag 2 til loven, og andre lavrisikofaktorer, som må skønnes at være relevante.

TABLE 2. Lempede krav til kundekendskabsprocedure i følge hvidvaskloven §21

I bemærkningerne til hvidvaskloven³ anføres det at kravene til kundekendskabsprocedurer for foreninger kan lempes således at “der alene skal gennemføres rimelige foranstaltninger” så banken kan gennemføre “procedurer, der sikrer, at omfanget af denne administrative byrde bliver så lille som mulig for både kunden og den forpligtede virksomhed eller person”.

³http://www.ft.dk/ripdf/samling/20161/lovforslag/l41/20161_l41_som_fremsat.pdf

Erhvervs- og Vækstministeriet er vidende om, at kravet om reelle ejere - specielt i forhold til foreninger, andelsboligforeninger m.v. - kan være en administrativ byrde for både kunden og den virksomhed eller person, som er omfattet af lovforslaget. 4. hvidvaskdirektiv rummer imidlertid ikke mulighed for undtagelser på dette område. Erhvervs- og Vækstministeriet vurderer dog, at de muligheder, der er i lovforslaget for lempede krav til kundekendskabsprocedurer, samt at der alene skal gennemføres rimelige foranstaltninger, giver virksomheder og personer omfattet af lovforslaget mulighed for at have procedurer, der sikrer, at omfanget af denne administrative byrde bliver så lille som mulig for både kunden og den forpligtede virksomhed eller person.

TABLE 3. Fra bemærkningerne til hvidvaskloven.

For så vidt der er tale om foreninger hvis aktivitet og brug af økonomiske midler rummer begrænset risiko for hvidvask og skattely, er det ikke en rimelig foranstaltning at kræve fyldestgørende legitimation af andre end dem der kan handle økonomisk på foreningens vegne, typisk kassereren. (Anonyme bankkonti er ikke lovlige i følge 4. hvidvaskdirektiv.) Tilsvarende er der heller ikke krav om registrering i CVR-registret af reelle ejere for sådanne foreninger, jf. Vejledning om Reelle Ejere⁴.

Berlingske Tidende⁵ konstaterede sidste år at Danske Bank og Nordea var involveret i omfattende hvidvask af meget store beløb fra russiske kriminelle. Som Finanstilsynet konstaterer Panamarapporten fra 2017⁶:

På baggrund af de indkomne svar er det Finanstilsynets overordnede vurdering, at bankerne i vidt omfang ikke har haft det nødvendige fokus på at overholde hvidvaskreglerne. Risikoen for at blive inddraget i kundernes skatteunddragelse er ikke i tilstrækkelig grad blevet betragtet som en omdømme- og operationel risiko. Det efterlader det indtryk, at hvidvaskområdet og dets betydning ikke har været tilstrækkeligt forankret i ledelserne og dermed ikke er blevet tilstrækkeligt prioriteret i den daglige drift. Dermed løber bankerne den risiko, at de ikke får sikret, at deres foranstaltninger til forebyggelse af hvidvask er tilstrækkeligt effektive til at leve op til lovens krav.

Denne bankernes “manglende efterlevelse af regler på hvidvaskområdet” er baggrunden for at der for tiden i Folketinget behandles lovændringer til hvidvaskloven⁷ der indebærer betydelig opstramning af bankernes pligt til at hindre hvidvask.

Men kritikken af bankernes manglende efterlevelse af hvidvaskreglerne har åbenbart også ført til at en række banker registrerer samtlige bestyrelsesmedlemmer i frivillige foreninger, f.eks. grundejerforeninger, uanset disse bevisligt intet har med skatteunddragelse og hvidvask at gøre. Man har altså helt uden grund indført et omfattende bureaukrati for helt almindelige foreninger der hverken er investerings- eller pengemarkedsforeninger, el. lign.

Det er velbegrundet at bankerne nu af Folketinget tvinges til at fokusere på at afsløre den omfattende nationale og internationale hvidvask og skatteunddragelse. Men bankerne bør bruge ressourcer til dette formål i stedet for at gennemføre et omfattende

⁴https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/vejledning_om_reelle_ejere.pdf

⁵<https://www.business.dk/finans/hvidvaskede-milliarder-fossede-gennem-danske-banker>

⁶<https://www.finanstilsynet.dk/~media/Nyhedscenter/2017/Endelig-version-Panama-0103017-pdf.pdf?la=da>

⁷http://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/L184/som_fremset.htm

og meningsløst registreringsbureaukrati for foreninger som intet har med hvidvask og skatteunddragelse at gøre. *Identifikation af andre end dem der kan handle økonomisk for en forening, er ikke en rimelig foranstaltning når der er tale om en bankkonto der tilhører foreninger der udgør en begrænset risiko for skatteunddragelse og hvidvask.*

3. KONKLUSION

Det er ikke et krav i følge den gældende hvidvasklov eller det fremsatte ændringsforslag til hvidvaskloven at banker skal kræve billedlegitimation af samtlige bestyrelsesmedlemmer i frivillige foreninger, grundejerforeninger, andelsboligforeninger, osv.. *Der kræves selvfølgelig legitimation af dem der kan handle økonomisk på foreningens vegne, og til det formål er identifikation vha. NemID fyldestgørende.* Dette ændrer selvfølgelig ikke ved bankers pligt til at holde øje med transaktioner der indebærer en risiko for hvidvask og skatteunddragelse og i den forbindelse vurdere om en forening udgør en risiko for skatteunddragelse og hvidvask.

IT-Politisk Forening opfordrer Folketinget til at tilskynde bankerne til at bruge ressourcer på at efterleve hvidvasklovgivningen i stedet for at genere foreninger som intet har med hvidvask og skatteunddragelse. Bankerne må ophøre med at udøve et omfattende og meningsløst registreringsbureaukrati af sådanne foreningernes bestyrelser.

Henvendelse vedr. dette notat kan ske til Flemming Bjerke, 22120366, eller til: bestyrelsen@itpol.dk